

Toetsen verdrijven onze pen

(1) Van grotbeschilderingen tot de moderne smartphone: hoe wij onze gedachten en emoties uiten, is drastisch veranderd. Inmiddels zijn we steeds afhankelijker van het toetsenbord.

(2) De eerste vorm van het handschrift zou meer dan 5000 jaar geleden in Mesopotamië zijn uitgevonden. Een zeer lange weg voltrok zich via kleitabletten, papier, houtskool, verf en inkt en uiteindelijk gingen we de pen gebruiken. En nu, door de telkens evoluerende technologie, vervangen we die degelijke pen door gadgets en toetsen.

(3) In sommige landen wordt het gebruik van nieuwe technologieën op overheidsniveau breed ondersteund. Zo zijn sinds 2013 handschriftlessen op school niet langer verplicht. Hetzelfde gebeurde in 2016 in Finland, waar schrijven in het nationaal onderwijs geen onderdeel meer is.

(4) “Studenten hebben geen tijd om snel het ouderwetse handschrift te leren, dus is het voor hen helemaal niet nuttig”, meldde Minna Harmanen van de Finse Nationale Raad voor Onderwijs daarover. Volgens meerdere onderzoeken leidt het stoppen van leren schrijven echter bij de meerderheid van de studenten tot slechter uit het hoofd leren en begrijpen.

(5) “Studenten die met de hand aantekeningen maken, blijken het leermateriaal beter te onthouden. Dit omdat ze gedwongen worden zich er beter in te verdiepen, om het met hun eigen woorden te zeggen. Nu kunnen

ze niet snel genoeg meer schrijven om het te snappen”, legt Daniel Oppenheimer, schrijver en psychologie-deskundige aan de Amerikaanse Carnegie Mellon Universiteit, uit. “Schrijven gaat veel langzamer dan typen. Dat betekent dat je er meer tijd aan besteedt, wat meestal beter is voor het onthouden. Het is niet het schrijven op zich dat ons helpt dingen te onthouden, maar meer het feit dat je je meer en langer concentreert op dat wat we uit het hoofd willen leren.”

(6) Bovendien bevorderen het permanente gebruik van technologie en het vertrouwen daarop de kennis van taal bepaald niet. Ana del Carmen del Pino, lerares Engels, zegt: “Volgens mijn ervaren collega’s die taal- en literatuurlessen geven, schrijven de studenten van vandaag veel slechter dan de generaties daarvoor. Ze maken meer spelfouten en hun gevoel voor taal is van een zeer laag niveau. Dit komt doordat schrijven voor hen geen gewoonte meer is. Ze hebben er in hun dagelijks leven geen behoefte aan en hebben het niet nodig. Ze zijn voornamelijk nog bezig met het digitaal schrijven van korte berichtjes, zonder leestekens te gebruiken.”

(7) De lerares Engels vertelt over een basisschoolleerling die heeft leren lezen door slechts video’s te kijken en te gamen. Hij is in staat om alle letters te herkennen, er woorden van te vormen en de betekenis ervan te weten. Zijn ontwikkeling was van een hoog niveau. Maar toen hij een paar jaar later naar de middelbare school

85 ging, werd hij met allerlei moeilijkheden geconfronteerd. Het onderwijs werd heel lastig, omdat hij geen motoriek heeft voor de traditionele vorm van schrijven.

90 **(8)** Desalniettemin is het moderne typen in de praktijk uiterst nuttig en belangrijk. Ten eerste is het tegenwoordig bijna onmogelijk om je een specialist voor te stellen, die niet kan typen. Daarnaast is typen volgens

95 Oppenheimer gewoon sneller, maar ook completer. Een getypte tekst is vaak makkelijker te lezen en het is simpeler om zo'n tekst te zoeken.

100 Bovendien is het gebruik van moderne technologieën uiterst efficiënt voor mensen met leerproblemen en dyslexie.

(9) "Typen is belangrijk voor mensen met motorische coördinatieproblemen, zoals dyspraxie. Het indrukken van een toets is voor hen veel gemakkelijker en minder pijnlijk dan het schrijven van een hele brief",

105 zegt Meredith Cicerchia, taalonderzoeker en redacteur van 'Read and Spell Blog'. Er wordt geschat dat een op de tien mensen een of andere vorm van dyslexie heeft. Al deze mensen worstelen met het goed kunnen lezen van woorden.

(10) "Het kunnen aanraken van een toets kan helpen bij het vinden van de juiste letters. Je kunt woorden maken door een reeks van spierbewegingen. Steeds opnieuw iets typen zorgt voor een automatisch patroon. Je handen typen het woord zonder dat de dyslectische persoon

125 hoeft na te denken over hoe hij of zij het moet spellen. Dit, en het feit dat je bij het 'schrijven' op de computer spellingscontrole hebt, zijn cruciaal voor mensen die worstelen met het

130 handschrift", vindt Cicerchia. "Zij produceren vaak met de hand geschreven werk dat hun intelligentie of volledige woordenschat totaal niet weerspiegelt. Simpelweg omdat ze geen woorden willen gebruiken die ze fout zouden kunnen spellen. Door te typen, kunnen mensen met dyslexie vrijer schrijven en daardoor presteren zij beter in de klas en tijdens hun carrière."

140 **(11)** Sara Fernandez, lerares in het speciaal onderwijs, ontdekte dat het gebruik van nieuwe technologieën belangrijke positieve gevolgen heeft voor leerlingen. "We kunnen het leren schrijven aantrekkelijker maken door middel van leuke en ludieke spelletjes. Op die manier trekken we de aandacht van de leerlingen en kunnen we ze motiveren. Voor sommigen werkt de traditionele vorm niet en is het gebruik van gadgets de enige manier om te communiceren via schrijven. Ik ken talloze leerlingen die veel meer vertrouwd zijn met het gebruiken van een toetsenbord dan met het handschrift."

155 **(12)** Het is echter nog onduidelijk of het handschrift moet of gaat verdwijnen. Experts zoeken momenteel naar een manier om de voordelen van zowel het ouderwetse schrijven als het toetsenbord te kunnen combineren. Oppenheimer besluit: "Het is moeilijk om te beweren dat typen geen steeds noodzakelijkere vaardigheid is. We moeten het dus wel leren, maar er zitten maar 24 uren in een dag. Ik denk dat het handschrift waardevol is, maar als ouders en leraren andere dingen belangrijker vinden, kan ik daar moeilijk kritiek op hebben."

*naar een artikel in Metro,
28 januari 2020*